

MAGYAR KURIR

A FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Tudat Bétsből, Pinteken Mártzius 17-dik napján, 1815-dik esztendőben.

B é t s.

Az Elbai szigetről elszökött, de már most, a' mint a' közönséges Ujságlevelek beszélik, Frantzia Országban lévő Bonaparte Napoleonnól, a' Bétsi Congressus e' következő hirdetést Frantzia és Német nyelven tétette a' múlt szerdán közönségesé:

Azon Hatalmasságok, mellyek a' Párisi Békességes Traktát aláírták, a' Bétsi Congressuson öszvegyűlekezve lévén Bonaparte Napoleonnak elszökését, Frantzia Országba fegyveres kézzel való bemenetelét meg értvén, tulajdon magok méltóságok, 's közönséges rendtartások hasznai által köteleztetnek arra, hogy azon eredményeiket, mellyeket ezen történet gerjesztett ő benne, egy hivatal szerint való hirdetés által tegyék közönségesé.

Bonaparte, meg szegvén azon egyezést, melly által nékie az Elbai sziget lakhellyül ki mutatott, azon egyetlen egy törvényes módot semmivé tette, a' mellytől az ő feünlétele függött vala. Minekutána ő a' Frantzia földre azon feltétellel, hogy ott nyughatatlanúságot 's háborúságot okozzon, lépett volna, önnön magát minden törvényes védelemtől meg fosztotta, és a' világnak szemeláttára kijelentette, hogy ő vele sem a' békesség-sém a' fegyverszünet kötés nem állandó.

Ennél fogva közönségesé tessik azon Hatalmasságok, hogy Bonaparte Napoleon minden polgári 's társaságbéfi öszveköttetésekben magát kirekesztette, és mint a' világ tsendeségének háborítója, magát a' közönséges ítélő székeknek tárgyává tette legyen.

Ugyan azt is hirdetik azon szövetséges Hatalmasságok, hogy ők erőssen meg határozva lévén, az 1814-dik esztendőben, Majus holnapjának 30-dik napján Párisban szerzett békességes Traktát, nem különben az ezen Traktának tökélltesítésére, és meg erősítettésére ő általok meghatározott, 's még ezenül is meghatározandó rendelkezéseket fenn tartani: minden módokat, elközököt arra fordítani, és egyesült erejekkel azon fognak lenni, hogy a' közönséges békesség, ugymint az egész Európa kívánságainak tárgya, és az ő munkálkodásaioak állandó tzielja nem tsak újonnan meg ne háborittasson, sőt inkább minden gonosz próbatétel ellen, a' melly a' Nemzeteket a' revolúciónak rendtelenségeibe 's szenvedéseibe még egyszer ejthetné, meg oltalmaztasson.

Ámbár meg győzettelve vannak a' féltől, hogy Frantzia Ország a' maga törvényes Uralkodója eránt való hívfégében, egy hünös 's erőtlen bódúltságnak ezen végső mérész tselkedetét annak semmiségebe rövid idő alatt vissza fogja verni.

még is mindazáltal azt hirdetik a' számos Európai Uralkodók, ugymint egyenlő indulatok 's egyenlő törvény regulák által lelkesítette lévén, hogy ők, ha minden várakozás ellen is ezen történetből valamely valóságos veszedelem támadna, készek lesznek, a' Frantzia Országi Királynak, és a' Frantzia Nemzetnek, nem különben minden más veszedelemben forgandó Kormányseknek, annak leg első kívánására is a' közönséges tsendességnek helyreállítatására szükséges segedelmet szolgáltatni, és azok ellen, a' kik ezen tsendességet meg háborgatni igyekeznének, egyesült erővel munkálódni.

Ezen felül irt Declaratio, valamint az a' Bétsben öszvagyúlt Congressus Martius 13-dik napján 1815-dik esztendőben tartatott ülésének Jegyző könyvébe béirattatott, fog közönségessé tétetődni. Költ és a' hasonló leírásában meg erősítetett a' Párisi Traktában foglalt 8 Hatalmasságoknak tellyes hatalmú Követéik által. Bétsben Mártzius 13 dik napján 1815-dik esztendőben.

Következőek az Udvaroknak aláírásai alphabétum szerént. (*A' Frantzia nyelvben való Originalis után*)

Austria részéről: Hertzeg Metternich, Báró Wessenberg — *Spanyol Ország*: P. Gomez Labrador — *Frantzia Ország*: Hertzeg Talleyrand, Hertzeg Dalberg, Latourdupin, Gróf Noailles Elek — *N. Britannia*: Wellington, Clancarte, Cathcart, Stewart — *Portugallia*: Gróf Palmela, Saldanha, Lobo — *Pruszszia*: Hertzeg Hardenberg, Báró Humboldt — *Orosz birodalom*: Gróf Rasumowsky, Gr. Stackelberg, Gr. Nesselrode — *Svédzia*: Löwenhielm.

Olasz Ország.

A' Florentziai 6-dik Mártziusi tudósításokból azt olvassuk, hogy azon holnap 1-ső napján a' földön futó Napoleon Alsó Provintziának középszerű, de jól megerősített városakikötőhelyében, a' hol

a' posták és kurok Olasz Ország közép és alsóbb részében kiszoktak szállani, kiszállott, és midőn azon erősséget felkererte volna, nékie ágyúval feleltek. Minden azon tenger partjairól jött tudósítások azt bizonyítják, hogy ez a' nem várt történet a' föld népének bámulására és felelmére szolgáltatott alkalmatosságot. Az ő hadi seregének katonái azt hirlelik, hogy az ő tselekedete néhány külföldi hatalmasságnak készületjével egyességben vagon, a' kik t. i. abban egymással meg egyeztek, hogy 18-dik Lajos Frantzia Királyt a' Királyi széktől meg foszszák, és hogy e' végre sok száz ezer fegyveres ember gyűlött volna öszve Frantzia Ország határain, és a' Rhenus folyóvize mellett. A' Napoleon hadi népe nagyon tsudálkoztak, hogy a' Frantzia Korpusokat a' tenger partjainál nem találták, a' kik őket, a' mint a' kiszállítás mellett mondatott, kiterjesztett karokkal fogják elfogadni. A' mint mind ez, mind más rémitő hírek beszélik, a' melyeket t. i. maga Napoleon az Elba szigetből kiküldött kémjei által ki hirdettetett, ő elhitette azt magával, hogy a' Bétsi Congressusban lévő Fejedelmek közt viszszavonás támadván, eloszlottak, hogy a' száraz Európai Fejedelmek közt a' háború elkerülhetetlen legyen, egyszersmind hogy 18-dik Lajos kéntelen volt Páris városát elhagyni.

Midőn Anglus Oberster Campbell, a' ki leg elsőben is hírt adott Napoleonnak elfzökéséről, az Elba szigetből elevezett volna, hogy nyomába akadhasson, Mártzius 1-ső napján egy Frantzia 3 Fregatból álló, ugymint la Fleure de Lys, Melpomene, és Antelope Fregatokból álló eskaderre bukkant, a' mely Corsica és Elba közt keresztül kastéljárkált, 's ezen történetről azon eskadernek Kommendását legottan tudósította, a' kik mind ketten külömbkülömbféle tengeri utakon Napoleon után eveztek; a'

Heure de Lys nevezetű Fregat Antilles felé evezett, de hogy Napoleon hajóját az úgy nevezett l'Inconstante Brigget elfoghatta volna, arról semmi bizonyost nem tudunk.

Napoleonnak az Elbai szigetből való eltűnésekor az ott hátra hagyott Kommandánsa la Pie Generál által (a' ki rövid idővel annakelőtte Napoleonnak kamarássá volt, és csak akkor tájba tette Generálisnak) egy hirdetményt adott ki, mellyben azon szigetnek lakosait arra serkentette, hogy az ő tőle hátra maradt kormányzó Juntának engedelmeskedjenek. A többi közt a' volt ebben az ő hirdetményében, hogy ő az ő hazája lakosához különös bizodalommal viseltethetik, hogy a' maga aunnyát és hugát a' Borghese Hertzeg feleségét hátra hagyta. Ez az utolsóbb a' szárazra ki szálván, a' Lúkkai Austriai Komandirozó Generális parantsolatjára leárestáltatott addig, míg Vels. Udvarától bővebb parantsolatot fog venni.

Hogy azon, a' Bonaparte végső igyekezeteről a' Hatalmaságok által kiadott hirdetést tökéletesen érteni és megbetsülni lehessen, szükség leszen, hogy azt először azon jus részéről a' mellyből egyilly rendelés származott, azután azon szándék részéről is, a' mellyben az ki adattott, meg itéljük.

Az azt javasló jus minden kétség kívül való jus volt. Bonaparte a' maga lemondó írása által, és az Aprilis II-dik napján 1815-dik esztendőben a' szövetséges Fejedelmekkel végbe vitt Trakta által, a' maga Frantzia 's Olasz válamint a' más uralkodása alatt lévő Országokban való fő hatalmáról is formaképen lemondott vala. Az ő egy fegyveres tsuporttal Frantzia Országba való visszajövele azon jussokat, mellyeket azon Trakta nékie szerzett vala, mind elvonta tőle, minekutánna ő a' maga tulajdon, szabad tetszést, és megfontolt tselekedete által azon egyezést semmi-

vé tette volna, és semmi uj jussokat nem engedhetett nékie, minthogy egy nyilvános gonosztételből semmifele olly jussok nem folyhatnak. Ő tehát minden kifogás nélkül justalan és törvénytelen emberré lett, ő semmi polgári és társaságbéli rendtartásba többé nem tartozik, és maga magát azon kirekesztesnek tárgyává tette, a' mellyet a' Parisi Traktában közvetlenül részt vevő Hatalmaságok, minden más Európai Kormányzések nevében, 's minden mostan élőknek tellyes meg elégedésekkel és helybenhagyásokkal, ő róla kimondottanak.

Azon indulatnak, a' mellyből ezen színormérték származott, igazságos és érdemes voltát által láthatjuk, ha meggondoljuk, hogy ez az indulat és szándék ugyan az lett légyen, a' mellynek az egész Európa a' maga szabadittatásáért, 's azon nagy szövetség, a' mellyhez maga Frantzia Ország is későbbben, egyenlő szándékoktól lelkesítettvén, magát kaptsolta vála, az ő kezdetét, és a' mostani század a' maga egész ditsőségét és fényességét köszönheti. Ennek a' szövetségnek alkotói, és részei annak a' feltett telnek, melly az ő ditsőséges győzedelmeiknek resultatuma, és iparkodásoknak 's áldozatjainak gyümöltse vala, szinte attól félni nem lehetett, 's azt el nem halgathatták, nem a' Bonaparte személyes eszközei és ereje, hanem az ő gyűlölséges alkotmányának ujobban való felállítása ellen volt az intézve, mivel ő magában gondoltatván csak egy létel nélkül való árnyék lévén Európát meg nem rettentheti, azt sem hiszi senki is, hogy Frantzia Ország tsendességét, melly annak belső öszveköttetésével, mostani lakosinak indulatjával, és azokkal a' segítő eszközökkel, mellyekkel annak Kormányzések élhet, öszve van köttetve, meg háborithassa; mindazáltal azt a' felket, melly ezt a' vakmerő gonosz embert vezérli, nem kell meg utálni, sőt inkább mind annyiszor, valamennyiszer valamihez nyúl Euró-

pa ítélőzék eleit húzni, és meg bélyegezni.

Ennekfelette sok okok vannak annak kibívésére, hogy sok haszontalan hírek, és szolgáltatottak, alkalmatlóságot a' Bonaparte esztelen próbatételére. Arra való nézve a' Bétfben öszvegyült Hatalmasságoknak és Ministereknek tökéletes igazságok volt arra, hogy a' világot világos és ilendő lépéstelekekkel arról meggyőzzék, hogy az 1813-dik és 1814-dik esztendőkbéli principiumok egy szempillantatig sem szüntek meg, az ő tselekedeteknek legfőbb sinórmértéke lenni; és hogy ők alhatatosan elvégezték magokban, hogy az ő munkájokat tökéletesfégre vigyék, megerősítsék, és fenntartsák, és azt a' ki Európának közönséges békességét újabb revoluziók vagy hadakozások által igyekezik zavarni, mint közönséges ellenséget köz fegyverrel meg támadni.

Ebből a' szempontból meg gondolván az ő 13-dik Mártziusi deklaratíójokat, vagy magok kinyilatkoztatását, ha szinte annak egyenes alkalmatlósága is tökéletesen eltöröltetett és Bonapartén bételyesedett volna is, melyet ő maga magára vont: még is mind azáltal úgy kell azt tekinteni, mint a' jelenvaló idő kronikájának igen méltó emlékeztető oszlopát, és mint olytat, melly a' Congressus az öszvegyülekezett fő Hatalmasságok együtt értésének, és az ő Ministerjeik böltsességének meg maradandó 's nekik dítfőségekre szolgáló jelét.

Frantzia Ország.

A' Párisi 8-dik Mártziusi tudósítások szeréntharmad nappal annákelőtte tudósítatván az oda való Publikum a' Bonaparte Napoleonnak Elba szigetéből való elszökéséről, mindenekben nagy kedveltenséget és bámúlást gerjesztett. A' Felső Király 18-dik Lajos ezen környüllállásra nézve szükségesnek tartotta a' Felső és Alsó-Parlamentumoknak öszve gyűjtetését,

és két Királyi rendeléseknek ki adtatását.

1) A' két Parlamentumnak öszvehíratatása iránt való Királyi hirdetménynek rövid summája ezekből állott: A' Betsi Congressusnak folyamataja ezereint állandó békességet lehetett mi nekünk reményleni; de ez a' tselesség meg háborítottott, és némellyeknek gonosz tselekedetek elárulatasok által veszedelembé helyeztetődött. Arra való nézve kötelesek vagyunk következendő pontokból álló rendeléseket tenni: 1) A' F. és A. Parlamentumnak tagjai kötelesek az ő gyűléseknek helyén megjelenni. 2) Azok a' Páris-ok és Deputatusok a' kik Párisban nintsenek, melyt e' tárgyról tudósítást vesznek, kötelesek oda gyűlenni. 3) Ez a' hirdetmény tétetődjön a' törvényes külletinben közönségesse. Minden Praefectusokkal, Al-Praefectusokkal, Polgármesterekkel és előjárói Személyekkel közöltessen, 's mindenütt, a' hol szükséges, szegesztessen ki. Tovább a' mi Cancellariusunk és Ministerjeink kötelesek, a' meunyibe őket illeti, a' jelenvaló hirdetményt közönségesse tenni.

Költ Párisban a' Tuilleriesi Palotában, Márt. 6-dik nájján 1815, Uradal munknak 20-dik esztendejében. Lajos.

II. A' bátorságra ügyelő Kir. parancsolatnak második része ezeket foglalja magában: A' Frantzia Konstitúciónak 12-dik cikkelye minket arra kötelez, hogy a' Sztus bátorságára nézve szükséges rendeléseket tegyünk, melly nagy veszedelembé forogna, ha mi arról nem gondolkoznánk, és a' békességet meg háborító környüllállásokat eltávolztatni nem igyekeznénk. A' mi Kaptzellariusunk arról tudósított minket, hogy Bonaparte Napoleon az Elbai szigetből elszökvén Frantzia Országban szállott ki, és hazafiak közt való háborúságot szándékozik indítani, mellynek ideje korán léendő eltávoztatása végett következendő rendeléseket teszünk: 1) Bonaparte Napoleon, mint áruló és rebel

lis, a' ki fegyveres kézzel ütött bé a' V a r i osztályba, meg fogattasson, és leg ot tan a' hadi törvényszék kezébe adattasson által. 2) Hasonló büntetésre méltók azok a' hadi és polgári tisztviselők, a' kik vele egyetértének, és hazájok ellen fegyvert fogtanak. 3) Hasonló büntetésre méltók azok itélteinek azok is, a' kik valamely trédulák vagy nyomtatott írások által a' párt útésbe részt vettek, vagy a' kik a' polgárokot arra kényszerítették, hogy abban részt vegyenek. *Költ Párisban a' Tuillieriai kastélyban Mart. 6-dik napján 1815.*

Spanyol Ország.

Az ifjuságnak nevelésére és a' közön séges tanításra nézve következő rende lést adott ki, a' Madritti 14 dik Feb ruariusi ujságoknak darabja: VII ik F e r d i n a n d Király, ugymond, közönségesen következő értelmű rendelkezéseket adott ki az ifjuság nevelésére nézve: "Belső ké pen meg lévén Mi ugymond, arról győ ződve, hogy a' tudatlanság minden tévely géseknek első kútfeje és minden gonosz ságnak oka legyen; ellenben hogy a' kö zönséges és fontos nevelés tsalhatatlan esz köze legyen minden rossznak ki irtására, és azon jóknak 's boldogságnak meg szerzé sére, melyeknek bévételére az én Státusa im alkalmasok; egyszersmind lelkesítet ve lévén azon kívánságtól, hogy az én ked ves jobbágym minden jóra el juthassanak, az én ítéletem szerint reájok nézve semmit hasznosabbnak lenni nem tudok, és ma gzmra nézve is szükségesebbnek a' közön séges nevelésnél és tanításnál közöttök. Az én Fels. őseim uralkodások, neveze téssen az én Atyám kormánya alatt, sok burgó hivatalok és tudós személyek a' ta nitásnak folytatása ellen sokszor panaszol kodtak, és én is meg ismérem ezeknek a' panaszoknak igazságos voltát, mivel még is mindazáltal sem a' tudományokban, sem a' mesterségekben nem volt olly nagy elő tmenetel, mint a' millyent reménylettek az

ezekre ügyelő Ministerek, Én tehát azt kívánom, hogy a' Ministerekből olly Jun ta (Commissio) válasszasson ki, melly nek tagjai az én birodalmamat meg nyer tek, és a' kik arra alkalmasok lesznek, hogy valamely hasznos tanító plánumot ja vasolljanak, a' melly szerént az én jobbá gyannak mind lelki mind világi boldog ságok előmenetelesítsen, és a' Monarchi án túl terjedvén, annak ditsőséges feltett tzelja a' közboldogság legyen. Arra való nézve mind azok az emlékezetes írások, plánumok, és tanácsadások, mellyek ezen fontos tárgyról, a' titoknokoknak könyvtá rokban találatnak, nékiek küldetessenek meg.

Az országnak universitásai, kiváltké pen való módon, a' Salamáncai, Val ladolidi, és Senares-Alcalai a' magok plánumjokat kötelesek lesznek azon Commissiónak által adni, és ezek az Uni versitások minden Európai nevezetefebb Universitásokkal és Academiákkal levelez ni. Azoknak a' könyveknek és írásoknak meg határozásokra, a' mellyek szerént a' Vallásról való tudomány, az Egyházi tör vények, a' Papi Fenytiek, a' Természeti és Nemzeti Jussok tanítassanak, az ezekre ügyelő Commissio pedig köteles lesz az én általam kinevezetendő Püspököknek tanácsával élni. Minekutánna a' tanításra való plánum kész leszén, az én Fiskálisai mnak előre való plánumok szerént, a' Ta náts által vizsgáltsasson meg, és a' végső meg határozás végett előmbé terjesztessen. Minthogy igen fontos ez a' tárgy, és én is nagyon kívánom, hogy az minel elébb el követődjön, nekem a' legnagyobb megelé gedésemre fog szolgálni, ha mind a' Com missio, mind a' Tanács és Univerfitások egymással vetélkedve abban fognak fogla latoskodni, én ellenben nagyon szívemre fogom venni, ha az a' plánum sokára ha lasztódik, és ha olly hibás plánum fogna adatódni, a' melly sem állandó, sem hasz nos nem lenne.

Ennek a' Commissionának formálására, melly az én Kir. végzésem szerint, mátol fogva jövendőben a' közönséges tanító plánumnak elkészítésében foglalatoskodjon, az én Kir. Tanátsómnak következők miniszterjeit nevezem ki, ugymint, Don Gonzalo Jose de Vilches, Gróf Pinar, Don Jose Puizy-Samper, Don Andrea Lusanca, Don Anton Ignacio Contaravia, Don Nicolao Maria de Sierra Ministereket, a' két Indiai Tanáts ministereket, úgymint: Don Jose Paul Valiente, és D. Jose Navia Botannos urakat, a' Kir. Tanáts Előülőjének felvigyázása herczeg Infanta do alatt. Azt akarom, hogy ez a' Commissio az én királyi végzésem meghatározása szerint, a' kiválasztandó könyvekről a' fő tiszteletű Püspök és nagy Inquisitor, és a' Zamorai, Malagai, és Ormai Püspökök adjanak tanátsot — Ti pedig ezen rendeleteknek eszközlésekre a' több kívántató intézeteket tegyék meg.

Egy 18-dik Februariusi Madríti magános levél következő fontos tárgyát foglal magában, a' Gazette de France nevezetű Párisi Zsurnál szerint: "Az Atalája Zsurnálnak tiszteletre méltó kiadója (Pater Castro), és a' Procurator National szerzője egyszeribe megváltoztak a' mi Országunkban, és mértékletes apostolivá lettek a' fenek regúláknak, a' mellyek szerint mi, mint minden más Státusok, a' mellyekben a' háború és politika az előbbeni tanításokat megváltoztatták, s meg otmányították, kívánczotak vala. Az Atalaya ujság leveleknek 10-dik Februariusi darabjában következő jegyzést olvasunk: Ebben a' szerentsés szempillantásban, mellyben a' békességnek ohajtása minden nemzetekre nézve virázkik,

minden, a' ki az emberi nemzetnek és a' köz tsendességnek nem ellensége, kötelez azt kívánczi, hogy minden politikus vékek tökéletes hümbotsáuatot nyerjenek, és a' Királyi Felség személye s' a' nemzet boldogsága ellen való esküvést kivévén, az uralkodó Fejedelem által elfelejtessen; az a' zsurnál, mellyben ezek a' szók olvastának, a' Királyi könyvnyomtató sajtóban adattattak ki, mivel mind azok, a' mellyek ebben az országban kinyomtattnak, hivatal szerint való dolgok; kiváltképen a' politika dolgok tárgyokra nézve, mellyekben a' Kormánysekeken kívül senki magát be nem váthatta.

Az Inquisitionnak egyik titkos gyűllésében maga volt a' Király az Előülő, ugyan erre való nézve ennek kell ezt a' mértékletes intézetet tulajdonítani, mellynél fogva a' szabad kömivesek, ha magok kiadgyák magokat, az eretnekeket nyomozó hivattaltól engedelmet nyernek; hogy pedig annál többen jelenthessék magokat, az arra való idő meg hosszabbított.

Ennek a' rendelkezésnek, a' mellyre Ed Királyi Felségét a' Ministerium birta vala, itten hasznos következtetésekre lesznek, a' mellyekkel már régen élhettünk volna, ha a' magános indulatosságok a' régi sebekeknél kább felszaggatni mint gyógyítani igyekeztek volna; annak a' Monarkának nemet és sürgetős kérései, a' ki a' maga böltsesége és értelme által a' maga birodalmának határain túl is uralkodik, nem keveset segítettek ennek a' már idejében is követt alkotmányuak megváltozását; nem magános leszen az a' jó, melly e' két nemzetnek egymáshoz való közelítéséből folyal fog, mellyre őket a' költsönös haszon is ösztönözni fogja.

Márt. 15-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 288 1/2 forintot Váltó zédulában. Egy Cs. aranyért 13 forintot 26 1/2 kr.